

Gyoengqbya Gvangqlangh

□ Houz Cifungh sij Moz Liujgvei hoiz

It、Gyoengqbya Maj Miz Byaek-cwx

Ngaemgyaeuj yawjraen goengqbya, ngiengx-gyaeuj vanzlij yawjraen goengqbya, aenranz, faensanq roxnaeuz caenx youq laj goekbya. Aenmbanj ndaw bya mbouj miz geijlai hung, aen mbanj iq cij miz geij ranz vunz roxnaeuz ranz vunz ndeu ndwi, cungqgyang song goengq bya, dieg lai gvangq di, doengh aen mbanj haenx hix miz song sam bak ranz, hoeng doengh aen mbanj haenx gig noix. Daj seiz iq gou geiq saeh hwnj, daxmeh okdou, gveng gou youq ndaw ranz, gou bin daengz gwnz giemxdou, yawj dwk daxmeh menhmenh byaij haeujaeng. Daxboh dai ndaej romh, gou gaenq geiq mbouj hwnj yienghcej duh de, gou lij mbouj caengz hag rox byaij loh, de couh gveng dou daengx ranz vunz, gag bae le lingh aen seiqgyaiq. Gij doxgaiq louz hawj dou, dwg aen ranznamh sam fungh ranz ndeu, mienh ranz hai douhung haenx goemq vax, mienh ranz hai doulaeng haenx cawx mbouj hwnj vax daeuj goemq, couh yungh haz daeuj goemq. Gou cibngeih bi seiz, doenghgij haz goemq ranzgaeuq mienh laeng haenx deng cek deuz, dauqcungz goemq vax hwnjbae, lij lai gya fungh ranz ndeu dem, fungh ranz moq haenx couh baenz le diengzhaex caeuq riengh mou ranz gou.

Vunzguhnaz cungj ciengx mou, ciengx mou dwg aen fuengfap cujyau ndaejngaenz ndeu, aen seizdaih haenx, aenranz hoengh mbouj hoengh, cujyau yawj ndaw riengh ranz mwngz miz geijlai duz mou biz、ndaw rongzgaeq miz geijlai duz gaeq. Haexmou lij dwg bwnh, de caeuq haexvaiz ityiengh, dwg aen bauj ndeu, ndaej dauqbnq gohaeux. Danghnaeuz ndaw riengh mbouj miz song duz mou, biujmingz gvaqcieng seiz couh mbouj miz mou gaj, duz ceiq hung haenx, itdingh aeu ram bae sizbinjcan liz mbanj miz samcib lai leix loh gyae ndaw yangh gyau “mou yinvu”, ndaw ranz cij ndaej gaj lingh duz mou gvaqcieng. Ndaw mbanj caenhueng miz cimax, hoeng daxmeh lau yungh cimax rag mou bae daengz sizbinjcan, mou deng iek byom roxnaeuz ok gijmaz saeh, mbouj nyienh yungh cimax rag. Itbuen cungj dwg gyaep mou haeujaeng ndaw roengqmou, heuh song boux vunzhung ndaw mbanj bang ram daengz sizbinjcan. Song vunz bang ranz gou ram mou haenx, boux ndeu dwg au doengz aen coengcug, de dwg bouxcijdauj ndaw doih, ndaej ram mou bae sizbinjcan, dwg cungj yivu miznaj ndeu, lingh boux dwg au caen gou. Yaek ram mou okdou seiz, daxmeh lij gueng duzmou ndaej dungx bongzbuethuet bae, hoeng youq gyang loh ok geij mbat haex le, aen dungx hix mboep roengzbae liux lo, lumj mbouj ndaej gueng gvaq nei.

Ndaw riengh gyoengq mou swenjrrara, gyoengqde gig iek seiz, lij rox diuqlinlin hwnjdaeujaeng, cienqlaeng youq diuzlanz riengh mou nu bae nu dauq. Miz ngoenz ndeu, duz mou lij mbouj caengz ndaej gwn imq ndeu lumj duzmouduenh nei diuq ok rog riengh bae, gou caeuq daeggo、daxmeh、daxcej gig dwgrengz cij gyaep duz de haeujaeng riengh. Gyoengq mou yaek gud diuzlanz riengh mou okdaeujaeng seiz, daxmeh couh fwngz ndeu riuj doengj mok, fwngz ndeu dawz diuzfaex gvaqdaeujaeng lo. Geij duz mou din naj banq youq gwnz diuzlanz, yaek ciengj gwn aen beuz daek miz mokmou ndaw fwngz daxmeh, daxmeh couh yungh diuzfaex roq gyoengqde deuz, dauj mok haeujaeng ndaw ruq, aen ruq yungh diuz faex hung ndeu vat guhbaenz. Baez dauj mokmou roengz ndaw ruq bae, geij duz mou couh ciengj youq gizhaenx gwnngoebngoeb, aeu riuj geij doengj mok cij gueng ndaej imq gyoengqde.

Lij geiq ndaej aen seizdaih haenx, duzmou

一、生长野菜的山

低头是山，抬头也是山，房屋，分散或挤在山脚下。山里的村庄没几大，小的只有几户或者一户，山与山之间开阔一点，也有二三百户的，那样的大村庄很少。打小记事起，母亲出门，把我扔在家里，我爬在门槛上，望着消失在山背的母亲身影，哭酸了一个幼年。父亲早逝，记不起他的模样，我还没学会走路，他就丢下我们一家人，去了另外一个世界。留下的遗产，一间三眼的土屋，大门的这面盖瓦，后门的那面还买不起瓦盖，盖的是茅草。我十二岁那年，老屋后半面的茅草被拆，盖上了瓦，加起了一眼房，那眼新起的房成为我家的厕所和猪圈。

农家人都养猪，猪是主要的经济来源，那个时代，家里旺不旺，主要是看你猪圈里有几头肥猪、鸡舍里有多少只鸡。猪的粪便，还是农家肥，它和牛粪一样，是个宝，可以反哺庄稼。猪圈里没有两头肥猪，意味着过年没猪杀，最大的一头，必须把它抬到三十多里外的乡里食品站交“任务猪”，家里才能杀另外一头猪过年。村里虽然有马车，怕马车把猪拉到食品站饿瘦了斤两或者半路弄出什么毛病，母亲不轻易答应用马拉。一般都是把猪赶进猪笼，叫村里两个大人帮忙抬到食品站。帮我家抬猪的，一位是我堂叔，他是队里的指导员，抬猪去食品站，是他光荣的义务，另一位则是我的亲叔叔。临抬猪出门时母亲还把猪喂得饱饱的，但在路途中猪拉了几次粪便，肚子也变得空空的了，跟没喂一个样子。

圈里的猪“啾啾”地叫，它们焦急的时候，还会跳来跳去，用猪背把猪圈的木栅栏擦来擦去。有一天，一只还没喂肥的猪像野猪一样跃出圈外，我和哥哥、母亲、姐姐费了好大的劲才把它逮回圈里。猪们要把猪圈的木栏杆捣散的时候，母亲就提来一桶猪泔，一手拿着一根棍子。几只猪用前脚爬在栏杆上，要抢食母亲手中拿着舀猪泔的瓢，母亲就用木棍把它们打走，把泔倒到食槽里，食槽是用大木头挖制而成。把泔倒下去后，几头猪“啪啪”地抢食，提来几桶泔才能把它们喂饱。

记忆中的那个时代，猪的主食就是猪菜，猪菜都是从山上或者地里采来的野菜，要不然就是红薯藤。我老家旱地多，田也是望天田，地里多种的是玉米，山与山之间挤出一块块平地，山坡上还有梯形的田地，绿油油的玉米漫天疯长，玉米地里大多兼种红薯，墨绿的红薯藤爬满笔直的玉米秆下。红薯是必须要种的，红薯藤是煮猪泔的主料。农活忙时，没时间打野菜，中午收工回家吃饭的时候，姐姐背一只背篓，在路边我家的玉米地里割了一篓红薯藤回家喂猪，姐姐割红薯藤的时候，手指上套着一只割藤的利器，利器是用废弃了的镰刀切下一块铁片，再把铁片安在一小块月亮形的木块中，木块后沿还穿了个小洞绑着绳子，把绳子套在手指上，用锋利的刀片口对着红薯藤就切，非常方便。切初期的红薯藤只切尾部一段，它还能继续生长。红薯藤渗出的浆液黏在姐姐的手上，不易洗脱，一般过了几天才慢慢地消失。红薯成熟收藤回家，红薯藤被切成短短细细的，放在晒坪上晒干，就收进用竹篾编制而成的大大的竹篓里储藏。有时候晒的东西多，晒坪忙不过来，再加上天上要下雨，那些用人工机器切细了的红薯藤，母亲和姐姐直接把它们放进大竹篓里，用脚踩压得紧紧的。当然，没有晒干的红薯藤容易发霉，要最先用来煮猪泔。猪泔放在特大号的铁锅里煮，那只锅一直架在大土灶上，土灶里燃烧着干柴，火红红地笑着，待猪菜要煮烂的时候，就加进一些米糠或者米粉，那些米粉都是用最次等的米粒碎成的。

(1)

cujyau gwn byaekmou, byaekmou cungj dwg byaekcwx daj gwnz bya roxnaeuz ndaw reih gip daeuj, mboujnex couh dwg gaeu gomaenz. Mbanjranz gou reih lai, naz hix dwg yawj mbwn daeuj ndaem haeux, ndaw reih ndaem haeuxyangz lai, cungqgyang song goengq bya dwg reih bingz mbaek youh mbaek, gwnz ndoi lumj aenlae nei hai miz reihnaz, haeuxyangz maj ndaej heuyauyau, yawj mbouj daengz byai, ndaw reih haeuxyangz dingzlai cungj dauqndaem gomaenz, gaeu gomaenz heu-ndaem daz doh laj gohaeuxyangz daengjsoh. Gomaenz itdingh aeu ndaem, gaeu gomaenz dwg cujyau yienzliuh cawj mokmou. Seizhong nyaengq lai, mbouj ndaej hoengq bae gip byaekmou, banringz dauq ranz gwn ringz seiz, daxcej couh aemq aen-gyaw youq henz loh ndaw reih haeuxyangz ranz gou gaet gyaw gaeu gomaenz ndeu dauq ranz gueng mou, daxcej gaet gaeu gomaenz seiz, lwgfwngz daenj fag rep rae h ndeu, fag rep haenx, daj fagliemx vaih hehgaat ok gaiq dietbenq iq ndeu, caiq dawz dietbenq cang haeujaeng ndaw gaiq benj iq gungj ndeu bae, duenh baihlaeng gaiq benj iq haenx lij fei aen congh iq ndeu daeuj cug cag, daep cag youq gwnz lwgfwngz, mienh diet rae h doiq cinj gaeu gomaenz couh gaet, fuengbienh dangqmaz. Ngamq gaet gaeu gomaenz seiz cij yungh gaet duenh byai couh ndaej, gaeu lij ndaej laebdaeb majhung. Ieng gomaenz nem youq gwnz fwngz daxcej, mbouj yungzheih swiq seuq, itbuen aeu gvaq geij ngoenz cij menhmenh swiq okbae. Daengz seiz sou lwgmaenz gvej gaeu dauqranz, gaeu gomaenz deng ronq dinj, cuengq youq gwnz saibingz dak saujaeng, couh sou haeujaeng ndaw laep hung yungh duk san baenz bae lo. Mbangjbaez dak doxgaiq lai lai, saibingz dak mbouj gvaqdaeujaeng, caiq gyahwnj mbwn yaek doekfwn, doenghgij gaeu gomaenz yungh vunz daeuj ronq dinj ronq iq haenx, daxmeh caeuq daxcej cigsoh dawz gijde cang haeujaeng ndaw aenlaep hung, lij caij ndaej ndaetnetnet bae. Dangyienz, doenghgij ngaueu gomaenz mbouj ndaej dak saujaeng haenx yungzheih hwnjmoengj, aeu sien dawz daeuj cawj mokmou. Mokmou coq youq ndaw aen rekdiet gig hung ndeu bae cawj, aen rek haenx itcig gaq youq gwnz saeuq hung, ndaw saeuq coemh fwngz saujaeng, feiz riufifi, caj byaekmou yaek cawj biq seiz, couh gya di raemz roxnaeuz mba ndeu, doenghgij mba haenx cungj dwg yungh naedhaeux ceiq ca daeuj muh baenz.

(1)